

SIMON JUDIT

Reperaj 2. – kortárs művek a várban

Kultúra

Generációk, stílusok, irányzatok mutatkoznak meg a nagyváradi Várgalériában a múlt hónapban nyílt nemzetközi kortárs képzőművészeti kiállításon. Már a címe is izgalmas, hiszen számos értelmezése lehetséges: *Reperaj 2.* Azért kettő, mert az első 2014-ben tartották az Oradinum Zöldfa utcai üzemcsarnokában. Mindkettőt a Képzőművészek Egyesülete (UAP) szervezte. Az UAP váradi fiókjának új elnöke van, Vioara Bara festőművész, díszlet-és jelmeztervező. Ő kísért el a tárlatra.

A reperaj szót többféleképpen lehet lefordítani, illetve értelmezni: bemérés, helymegállapítás, határkő. Az alkotásokat tekintve, persze avatott tárlatvezetővel, én az első két értelmezést véltem helyénvalónak. A művészek korunkat és térségünket „méri be”, formák, kifejezésmódok határait kitolva, néha elsöpörve közvetítenek életérzéseket, érzelmeket, gondolatokat a múlttól és jelenről. Idősebbek és fiatalok, a romániai, magyarországi, németországi alkotók – legalábbis a magam meglátása szerint – úgy reflektálnak világunk dolgaira, hogy elutasítják a gyűlöletet, kirekesztést, a múlt nosztalgiája porladó, töredező romantika, a jó és rossz összecsapásában még nem biztos, hogy a jó győzedelmeskedik, de a szépség, a művészet mindenkor a jót szolgálja. Vioara Bara, Dorel Găină, Ujvárossy László, Bende Attila, Teodor Frâncu, Ioan Aurel Mureșan, Teofil Ioan Stiop alkotásai ragadták meg a figyelmemet a huszonhét kiállított festmény, szobor, kollázs, installáció közül.

Avantgárd – jegyzem meg a tárlatról. Vioara Bara, aki maga is nemzetközileg elismert képzőművész, kiigazít: *avantgárd művészet*. „Egyesek megkérdőjelezzik, hogy létezik-e még az avantgárd, mások viszont – és én velük értek egyet – úgy gondolják, az avantgárd mindaddig létezik, ameddig léteznek olyan művészek, akiknek mondanivalójuk van a világról és az emberről, aki a világot alakítja. Úgy vélem, az avantgárd a

SIMON JUDIT újságíró, kritikus (1956, Nagyvárad). A Majomsziget, a Bihari Napló, az Erdélyi Napló, a Brassói Lapok, a Krónika munkatársa, az Erdélyi Riport, majd az Erport.ro újságírója. MŰRE nívódíjas (1993).

határok áttörését jelenti mind a társadalomban, mind a művészetben.”

A kiállítás szervezője hangsúlyozza, hogy az alkotók kivétel nélkül elismert, hazai és nemzetközi díjakkal kitüntetett alkotók, akiknek munkáit mindenhol látni Nagyváradon kívül. A városban Bara szerint tíz éve nincs megfelelő kiállítóterem, évek óta nem rendeztek jelentős tárlatot. Holott a kortárs képzőművészeti események is hozzájárulnak Várad kulturális arculatához, hiszen nem csak a múltban, de a jelenben is születnek értékek. Egyetértünk abban, hogy a vár akár jelképe is lehet a korok művészetek, kultúrák interferenciájának. „Nagy örömünkre szolgál, hogy a város rendelkezésünkre bocsátotta a Várgalériát, ráadásul ingyen. Itt szeretném megemlíteni, hogy a reprezentatív kiállítás a polgármesteri hivatal, a megyei tanács, a Körösvidéki Múze-

um támogatásával jöhetett létre. Ez nagyon fontos, hiszen azt jelenti, hogy elkezdődött az összefogás a kultúra érdekében” – magyarázza a frissen megválasztott egyesületi elnök.

A tárlat egyebek mellett azért is reprezentatív, mert különböző művészgenerációk találkoznak. Jelen vannak a '80-asok, az Atelier 35 és más csoportosulások tagjai.

A szó a Képzőművészek Egyesületének váradi fiókjára terelődik, a finanszírozásra, hiszen a művészethez is pénz kell, nem is kevés, a tárlatokról, alkotótáborokról nem is beszélve.

Vioara Bara szerint egykor a váradi szövetség volt a legerősebb az országban, most meg „oda jutott, hogy a nagyváradiak nem láthatják művészeik alkotásait. Olyan művészekről van szó, akik Európa-, sőt világszerte ismertek”. Mert eddig nem volt egy olyan galéria, amely alkalmas lett volna korszerű kiállítóteremnek, ezért örülnek annyira a Várgalériának – ismétli a művész. Azt is elmondja, hogy anyagi támogatásuk mindeddig arra sem volt elegendő, hogy helyi vagy megyei művészek mutathassák be alkotásaikat, nemhogy neves hazai és külföldi kortárs tárlatok vagy művészek munkáinak meghívására. Most már kiderülhetne az ég, Bara a *Reperaj 2.* után derűlátó, reméli, hogy a hivatásos képzőművészek is jutnak némi támogatáshoz. A hangjából azért némi keserűség is árad. Gondolom, azért, mert a művészek mindig is függtek a mecénásoktól, a galériatulajdonosoktól. Végül kiböki, mi bántja igazán nemcsak őt, hanem a többi hivatásos művészt is. Lehet, Vioara Bara nem örül majd, hogy leírom, de a kérdést fontosnak tartom. A tapasztalat ugyanis azt mutatja, hogy a városi és megyei illetékesek jellemzően sokkal többre becsülik az amatőr művészeket, az amatőr alkotóegyesületeket, mint a hivatásos szövetségeket és művészeket. Utóbbiak számára ez abból derül ki, hogy sokkal több és nagyobb összegű támogatást tudhatnak magukénak előbbieik. „Senkit nem akarok megsérteni, tisztelem az amatőr alkotókat, de...” – nem mondja tovább, hiszen valóban nem bántani akar, csak azt szeretné, ha a váradi művészek és a szövetség, amelyet vezet, megbecsülésnek örvidenének, és ez a támogatásukban is megmutatkozna. Már csak azért is, mert az új elnök izgalmas terveket dédelget és reméli, ezeknek jó lesz a fogadtatásuk.

Szeretné ezt a kiállítást más városokba is elvinni, megmutatni, hogy Váradon is van művészeti élet. Célja Bihar megyében

is szervezni nemzetközi képzőművészeti alkotótáborokat, s az ott született alkotások – komoly zsűrizés után – megjelenhetnének a megyeszékhely, illetve más városok közterein, hivatali szobák falain. Nagyváradon két művészeti egyetemi szak tevékenykedik, és Bara a fiatalokkal hozná létre az Atelier 35 csoportot. „Én hiszek a fiatalokban, ők a jövő, ők vihetik tovább a váradi, a romániai művészeti stafétát.”

Beszélgetünk még a kiállításról, a gyönyörű és tartalmas albumról, valamint arról, hogy egyes alkotások nekem mást jelentettek, mint a címük. Vioara Bara szerint a kortárs művészet elsődleges célja – mint minden más művészeté –, hogy hasson a nézőre. A cím nem mindig lényeges, esetenként a műben jelentkező gondolatok közül egy jelenik meg benne. Ez a kiállítás számomra azért megrázó, mert egy felfordult, omladozó világ jelenik meg, ha összességében tekintjük. Mindegyik kép, kispasztika, installáció borűlátó, nagyon kevés alkotás sugároz némi derűt. „Az alkotók azt mutatják meg, amit maguk körül látnak, észlelnek – jön a válasz. – A művészek nincsenek könnyű helyzetben, mecénások nincsenek, kevés a magángaléria, a hatóságok számára pedig a kultúra nem elsődleges.”

Szeretnék jobb hangulatban búcsúzni, beszélgetőpartnerem megérzi, hogy várok még valamit. „Az a segítség, amit ehhez a mostani kiállításhoz kaptam, azzal a reménnyel kecsegtet, hogy a kultúra, a művészetek végre méltó helyükre kerülnek a városban és a megyében.”